

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра філософії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
роботи

Майя НІКОЛАЄВА

Вересень 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ФІЛОСОФІЇ

Рівень вищої освіти *Перший бакалаврський*

Галузь знань *03 Гуманітарні науки*

Спеціальність *033 Філософія*

Освітньо-професійна програма *033 Філософія*

Робоча програма навчальної дисципліни «Методика викладання філософії». Одеса :
ОНУ, 2024. 20 с.

Розробники:

Старовойтова І.І. кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії

Робоча програма затверджено на засіданні кафедри філософії

Протокол № 1 від 29.08 2024 р.

Завідувач кафедри _____ (Інна ГОЛУБОВИЧ)
(підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Погоджено з гарантом ОПІ/ОНП
033 Філософія _____ (Ірина СТАРОВОЙТОВА)
(підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету історії та філософії

Протокол № 1 від 30.08 2024 р.

Голова НМК _____ (Галина ЛЕВЧЕНКО)
(підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри філософії

Протокол № ____ від ____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____
(підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри філософії

Протокол № ____ від ____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____
(підпис) _____ (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>очна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 4 годин – 120 залікових модулів – 2	Галузь знань <u>03 Гуманітарні науки</u> (шифр і назва) Спеціальність <u>033 філософія</u> (код і назва) Рівень вищої освіти: <i>Перший</i> <i>(бакалаврський)</i>	<i>Обов'язкова</i>	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		4-й	4-й
		<i>Семестр</i>	
		7-й	8-й
		<i>Лекції</i>	
		26 год.	10 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		22 год.	год.
		<i>Лабораторні</i>	
		год.	год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		72 год.	110 год.
		Форма підсумкового контролю: <i>залік</i>	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Методика викладання філософії» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів напряму підготовки 033 «Філософія».

В сучасній освіті відбуваються докорінні зміни, зумовлені перетворенням життя суспільства в умовах розбудови правової демократичної держави. Однією з найважливіших задач освіти є формування особистості, що з відповідальністю ставиться до свого життя, суспільства, довкілля. Тому формування філософської культури є важливим компонентом безперервної освіти. Філософія дозволяє проникати у сутність речей та явищ, обґрунтовувати власні ідеали та цінності, мати власну думку, що не залежить від стереотипів.

Закон України «Про освіту» дозволяє існування різних типів навчальних закладів, дає право родині вибирати навчальний заклад для дитини. Закон дозволяє навчальному закладу самостійно визначати зміст та засоби викладання. В навчальний процес вводяться нові галузі знань, нові філософські дисципліни: «Людина та суспільство», «Людина та світ», «Історія світової культури», «Історія релігій», «Етика», «Логіка», «Естетика», тощо. Відбуваються інтенсивні та екстенсивні зміни навчальних програм, в практику навчання вводяться інтегровані курси. Викладач одержав можливість вибирати програму та підручник з декількох альтернативних варіантів, оцінювати їх з позицій теорії методики викладання, створювати навчальні матеріали до занять. В цих умовах соціально-професійні функції вчителя ускладнюються, загострюються питання про методичну майстерність викладача, його здатність бути організатором навчального процесу, діяльності учнів, здійснювати перехід від школи запам'ятовування до школи мислення та дії. Майбутні спеціалісти повинні добре оволодіти класичними методичними положеннями та навиками, що дозволять досконало виконувати функції викладача філософських дисциплін.

Курс «Методика викладання філософії» викладається здобувачам на 4 курсі. Він є важливою складовою професійної підготовки та пов'язаний із курсами з історії філософії, «Філософська пропедевтика», «Риторика», «Логіка», «Психологія», «Педагогіка».

Курс призначений для підготовки студентів до викладання філософських дисциплін у навчальних закладах. Знання, отримані здобувачами при вивченні даної дисципліни будуть використані при проходженні педагогічної практики у другому семестрі та можуть бути доповнені на 1 курсі магістратури при вивченні курсу «Методика викладання філософії у ЗВО».

Як педагогічна наука, методика викладання філософії (МВФ) є предметною дидактикою. Вона пов'язана з теорією виховання, загальною дидактикою, віковою психологією. МВФ зосереджує увагу на корекцію мети викладання філософії-виховання засобами предмету активної, ініціативної, відповідальної та творчої особистості.

Мета дисципліни:

Мета: у результаті вивчення курсу здобувач повинен зрозуміти специфіку методики викладання філософії, сформувати уяву про основні методи, які використовує сучасний викладач, про «технологію», як сукупність засобів підвищення ефективності навчання, проектування навчального процесу, яке має чітко визначений результат.

Завдання:

1. розуміння міждисциплінарного, інтегративного характеру гуманітарного знання, предметне розкриття цілісності й системності процесів викладання та виховання у навчальному процесі;
2. на базі класичних філософських методів (дедукції, індукції, діалектики) практичне оволодіння сучасними методами філософського пізнання (феноменологічний, аналітичний, герменевтичний, психоаналітичний та ін.);
3. виявлення та реалізація ефективних шляхів формування методичних вмінь та навичок; ознайомлення студентів з системою методичного забезпечення навчального процесу;
4. формування у здобувачів «методичної установки»: осмислення навчального процесу з точки зору ефективності його організації та використання методичних прийомів і засобів;
5. освоєння здобувачами теоретичних знань з методики підготовки та проведення лекцій, уроків, семінарських та практичних занять, а також організації самостійної роботи здобувачів;

6. формування практичних навичок з підготовки навчально-методичних матеріалів; підвищення загальноосвітнього і філософського рівня здобувачів;
7. формування цілісного, концептуального бачення змісту філософії для розкриття та викладення розділів і тем дисципліни;
8. формування світогляду і наукового та філософського способу осмислення проблем суспільного життя;
9. формування логічних основ методики викладання філософських дисциплін;
10. формування практичної здатності реалізації студентами наявних у них філософських знань у педагогічній роботі.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування наступних **компетентностей**:

а) Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі філософії та гуманітаристики або у процесі навчання, що передбачає застосування філософських теорій та методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;

б) загальних (ЗК):

ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 9. Здатність до міжособистісної взаємодії, здатність працювати в команді.

ЗК 14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

в) фахових (ФК):

ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про розвиток основних філософських ідей, учень та напрямків.

ФК 7. Здатність аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.

ФК 8. Здатність оперувати філософською термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 12. Здатність дотримуватися в професійній діяльності норм інтелектуальної доброчесності.

ФК 14. Здатність брати участь в інтелектуальних дискусіях на засадах діалогу, відкритості й толерантності.

ФК 15. Здатність до комунікації з учнями та навчання основним складовим філософського знання.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 2. Розуміти розмаїття та специфіку філософських дисциплін, знати філософську термінологію.

ПРН 5. Спілкуватися з професійних питань державною та іноземною мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 8. Мати обізнаність у головних філософських методах і підходах, розуміти етико-практичну значущість філософського знання.

ПРН 11. Вміти аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.

ПРН 13. Критично оцінювати власну позицію та знання, порівнювати і перевіряти отримані результати.

ПРН 14. Уникати симуляцій, плагіату та інших виявів академічної недоброчесності у сфері професійної діяльності або навчання.

ПРН 15. Мати навички ведення інтелектуальних дискусій на засадах діалогу, відкритості й толерантності.

ПРН 16. Вміти застосовувати загальногуманітарні та філософські знання в різних сферах життєдіяльності, зокрема у здійсненні різних видів педагогічної діяльності.

Очікувані результати навчання. **У результаті вивчення даного курсу здобувач повинен знати:**

- основні теоретичні принципи методики викладання філософських дисциплін
- основні принципи сучасних педагогічних технологій;
- основні форми організації та методичного забезпечення аудиторної та позааудиторної роботи викладача;
- теоретичні та методичні особливості викладання основних розділів курсу філософії;
- особливості професійної діяльності викладача;

вміти:

- працювати з науковою та методичною літературою;
- чітко визначати комплекс методів власних наукових досліджень та розробок з методики викладання філософії.
- самостійно розробляти основні методичні документи (план заняття, тематичний план,тощо)

3.Зміст навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Мета, зміст та нормативно-правове забезпечення філософської освіти.Тема1. Філософія як система знань і навчальна дисципліна. Філософська культура – важлива складова загальної культури людини. Зміст філософської освіти. Традиції викладання філософії – основа творчості викладача. Педагогіка і методика. Педагогіка, дидактика, методика; види методик: стихійна і свідома, практична і теоретична, загальна й окрема методики. Значення та основні види методів навчання. Гуманітарні науки як навчальні дисципліни у ВНЗ. Об'єкт і предмет методики викладання гуманітарних дисциплін. Наукові засади методики викладання гуманітарних дисциплін. Історія розвитку методики викладання філософії. Сучасна філософська освіта. Інтеграція та диференціація філософського знання. Галузі філософського знання та навчальні філософські дисципліни. Інтегровані заняття з філософських та інших дисциплін (література, історія, соціологія, політологія, екологія). Мета і принципи викладання філософії. Розмаїття програм та підручників з філософських дисциплін.

Тема 2. Методи та етапи наукового дослідження в методиці викладання філософських дисциплін. Психологічні основи навчання філософії. Мотивація навчальної діяльності. Професійна підготовка та діяльність викладача філософії. Функції викладача філософії та його ролі. Нормативно-правові засади освіти в Україні та методики викладання гуманітарних дисциплін. Проблемне поле та зміст курсу «Методика викладання філософії»; основні завдання курсу, теоретичні й практичні рівні оволодіння методикою викладання, функції викладання. Нормативно-правове забезпечення діяльності викладача. Закон України “Про освіту”, навчальний план та програми. Планування діяльності викладача. Тематичне планування.

Тема 3. Педагогічний процес як процес міжособистісної взаємодії та інформаційні технології в навчанні. Зміст діяльності викладача ВНЗ: навчальна, виховна, організаторська, дослідницька функції; творчий характер викладацької діяльності. Структура педагогічних здібностей і ступні педагогічної майстерності. Настанови викладача й стилі педагогічного спілкування. Особистість викладача і викладання філософії; евристичне спілкування із викладачем як носієм філософської культури.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Форми організації, методи та технології викладання філософії.

Тема 4. Організація навчальних занять з філософії в навчальних закладах. Аудиторна та позааудиторна робота. Форми організації навчальної діяльності на заняттях з філософських дисциплін (індивідуальна, колективна, робота в малих групах, робота парами) Типологія занять. План заняття. Аналіз заняття. Позакласні форми організації навчання філософії (заняття у бібліотеці, екскурсії, музейні заняття.) Методи навчання. Класифікація методів (за джерелами знань та за характером пізнавальної діяльності учнів). Методи та методичні прийоми. Наочність та використання ТЗН.

Тема 5. Педагогічні та інформаційні технології у викладанні філософії. Педагогічна технологія як сукупність форм організації взаємопов'язаної діяльності викладача та учнів. Графічне моделювання у викладанні філософії.

Тема 6. Методи продуктивного навчання. Проблемне навчання. Ігрові технології (імітаційні,сюжетні, ділові ігри).

Тема 7. Методи учнівського цілепокладання та планування, самоорганізації, самооцінки, рефлексії, рецензій, взаємонавчання. Метод проектів. Види учнівських проектів.

Тема 8. Організація перевірки та оцінювання у викладанні філософії. Види перевірки знань у викладанні філософії: індивідуальна та фронтальна, опитування, практичні завдання, рейтингове оцінювання.

Тема 9. Форми перевірки знань при викладанні філософії: колоквіум, залік, підсумкова атестація.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	с	лаб	ср		л	с	лаб	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Мета, зміст та нормативно-правове забезпечення філософської освіти.										
Тема 1. Філософія як система знань і навчальна дисципліна. Інтегровані заняття з філософських та інших дисциплін (література, історія, соціологія, політологія, екологія).	12	2	2		8	13	1			12
Тема 2. Методи та етапи наукового дослідження в методиці викладання філософських дисциплін.	12	2	2		8	13	1			12
Тема 3. Педагогічний процес як процес міжособистісної взаємодії та інформаційні технології в навчанні.	12	2	2		8	14	2			12
Разом за змістовим модулем 1	36	6	6		24	40	4			36
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Форми організації, методи та технології викладання філософії.										
Тема 4. Організація навчальних занять з філософії в навчальних закладах.	14	4	2		8	12				12
Тема 5. Форми організації навчальної діяльності на заняттях з філософських дисциплін (дистанційна, індивідуальна, колективна, робота малих групах, робота парами) Типологія занять. План заняття. Аналіз заняття.	14	4	2		8	14	2			12
Тема 6. Методи продуктивного навчання. Проблемне навчання. Ігрові технології (імітаційні, сюжетні, ділові ігри).	14	4	2		8	12				12

Тема 7. Методи учнівського цілепокладання та планування, самоорганізації, самооцінки, рефлексії, рецензій, взаємонавчання. Метод проектів. Види учнівських проектів.	14	4	2		8	14	2			12
Тема 8. Організація перевірки та оцінювання у викладанні філософії. Види перевірки знань у викладанні філософії: індивідуальна та фронтальна, опитування, практичні завдання, рейтингове оцінювання.	14	4	2		8	14	2			12
Тема 9. Форми перевірки знань при викладанні філософії: колоквіум, залік, підсумкова атестація.	16	2	6		8	14				14
Разом за змістовим модулем ІІ	84	20	8		48	80	6			74
Разом	120	26	22		72	120	10			110

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Філософія як система знань і навчальна дисципліна. . Інтегровані заняття з філософських та інших дисциплін (література, історія, соціологія, політологія, екологія). Мета і принципи викладання філософії. [1]; [2]; [3]; [4].	2
2	Тема 2. Методи та етапи наукового дослідження в методиці викладання філософських дисциплін. Нормативно-правове забезпечення діяльності викладача. Закон України “Про освіту”, навчальний план та програми. Планування діяльності викладача. Тематичне планування. [1]; [2]; [3]; [4].	2
3	Тема 3. Педагогічний процес як процес міжособистісної взаємодії та інформаційні технології в навчанні. Зміст діяльності викладача ВНЗ: навчальна, виховна, організаторська, дослідницька функції; творчий характер викладацької діяльності. [1]; [2]; [3]; [4].	2
4	Тема 4. Організація навчальних занять з філософії в навчальних закладах. Аудиторна, дистанційна та позааудиторна робота. [1]; [2]; [3]; [4].	2
5	Тема 5. Форми організації навчальної діяльності на заняттях з філософських дисциплін (дистанційна, індивідуальна, колективна, робота в малих групах, робота парами) Типологія занять. План заняття. Аналіз заняття. [1]; [2]; [3]; [4].	2
6	Тема 6. Методи навчання. Класифікація методів (за джерелами знань та за характером пізнавальної діяльності учнів). Методи та методичні прийоми. Наочність та використання ТЗН. [1]; [2]; [3]; [4].	2
7	Тема 7. Педагогічні та інформаційні технології у викладанні філософії. Педагогічна технологія як сукупність форм організації взаємопов’язаної діяльності викладача та учнів. Графічне моделювання у викладанні філософії. [1]; [2]; [3]; [4].	2
8	Тема 8. Методи продуктивного навчання. Проблемне навчання. Методи учнівського цілепокладання та планування, самоорганізації, самооцінки, рефлексії, рецензій, взаємонавчання. [1]; [2]; [3]; [4].	2
9	Тема 9. Організація перевірки та оцінювання у викладанні філософії. Види перевірки знань у викладанні філософії: індивідуальна та фронтальна, опитування, практичні завдання, рейтингове оцінювання. Форми перевірки знань при викладанні філософії: колоквиум, залік, підсумкова атестація Презентація підготовлених лекцій та семінарських занять. [1]; [2]; [3]; [4].	6
	Разом	22

[1] – складання тематичного словника

[2] – опрацювання додаткової й допоміжної літератури

[3] – аналіз першоджерел (творів мислителів з певної теми)

[4] – написання тексту лекції та семінарського заняття з певної теми курсу (узгодити з викладачем)

6. Теми практичних занять

Не передбачено

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми/ види завдань	Кількість годин
1	Розмаїття програм та підручників з філософських дисциплін [1]; [2]; [3] ; [4]	8/12
2	Закон України “Про освіту”, навчальний план та програми. Планування діяльності викладача. Тематичне планування. [1]; [2]; [3] ; [4]	8/12
3	Структура педагогічних здібностей і ступні педагогічної майстерності. Настанови викладача й стилі педагогічного спілкування. Особистість викладача і викладання філософії; евристичне спілкування із викладачем як носієм філософської культури. [1]; [2]; [3] ; [4]	8/12
4	Форми організації навчальної діяльності на заняттях з філософських дисциплін (дистанційна, індивідуальна, колективна, робота в малих групах, робота парами) [1]; [2]; [3] ; [4]	8/12
5	Типологія занять. План заняття. Аналіз заняття. [1]; [2]; [3]	8/12
6	Методи та методичні прийоми. Наочність та використання ТЗН. [1]; [2]; [3] ; [4]	8/12
7	Графічне моделювання у викладанні філософії. [1]; [2]; [3] ; [4]	8/12
8	Метод проектів. Види учнівських проектів. [1]; [2]; [3] ; [4]	8/12
9	Організація перевірки та оцінювання у викладанні філософії. Ігрові технології (імітаційні, сюжетні, ділові ігри). Форми перевірки знань при викладанні філософії: колоквиум, залік, підсумкова атестація [1]; [2]; [3] ; [4]	8/14
	Разом	72/110

[1] – складання тематичного словника

[2] – опрацювання додаткової й допоміжної літератури

[3] –опанування першоджерел (творів мислителів з певної теми)

[4] –підготовка текстів лекцій та семінарських занять й презентацій до них

9. Методи навчання

У ході читання дисципліни використовуються методи навчання, які притаманні системі вищої академічної освіти. Серед них найтрадиційнішим залишаються:

- *Словесні* (лекції; пояснення, бесіди, дискусії)
- *Наочні* (мультимедійні презентації) за допомогою використання комп’ютерної техніки й комунікаційних платформ Zoom, Classroom, Moodle, Viber, Telegram.
- *Практичні* (опрацювання лекційного матеріалу та довідкової й додаткової літератури, складання конспекту з першоджерел і тематичного словника, оформлення таблиці з узагальненням інформації щодо історії філософії).

Передбачається проведення групових (а за потреби і індивідуальних) консультацій.

10.Форми контролю і методи оцінювання

(у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Контроль здійснюється з дотриманням вимог об’єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності та всебічності.

- *Поточний* контроль – усне опитування на семінарському занятті;
- *Періодичний* контроль - оцінювання результатів самостійної роботи;
- *Підсумковий* контроль – залік.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти на іспиті

Оцінка	Кільк. балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Відмінно	15-20	Здобувач освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань, використовуючи при цьому обов’язкову та додаткову

		літературу, вільно послуговується філософською та науковою термінологією. Вміє обирати раціональний метод розв'язання задач та формулювати необхідні залежності; здатний використовувати під час виконання вправ чи розв'язання задач додаткову інформацію, зокрема, довідкову; оцінювати можливі похибки, оцінювати коректність отриманого результату, вміння його аналізувати та узагальнювати, бере активну участь у проведенні заняття, вчасно виконує завдання.
Добре	9-14	Здобувач освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується філософською та науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки. Вміє обирати раціональний метод розв'язання задач та формулювати необхідні залежності; дотримується правильної послідовності виконання дій в процесі розв'язання задач; здатний використовувати під час виконання вправ чи розв'язання задач додаткову інформацію, зокрема, довідкову; але може допускати при цьому незначні помилки або відчувати труднощі у найскладніших випадках.
Задовільно	4-8	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, погано орієнтується у філософській та науковій термінології; не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки. Відчуває труднощі у використанні, під час відповідей, додаткової інформації, зокрема, довідкової; оцінюванні коректності отриманого результату; припускається грубих помилок.
Незадовільно	2-3	Здобувач освіти достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань. Спроможний вирішувати спрощені завдання за допомогою навідних питань; частково обмірковує проблеми, відчуваючи складнощі в ряді простих випадків; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені прості запитання відповідає вірно.
Незадовільно	0 – 1	Здобувач не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.

**Критерії оцінювання навчальних досягнень
здобувачів освіти на семінарських заняттях**

Самостійна робота	Оцінка за національною шкалою	Кількість балів	Критерії оцінювання
Складання тематичного словника	Відмінно	1	Здобувач вільно використовує набуті теоретичні знання, філософську й наукову термінології, самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань, вільно використовує інформаційні технології, вчасно виконує завдання.
	Добре	0,7	Здобувач використовує набуті теоретичні знання, філософську й наукову термінології; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань, вільно використовує інформаційні технології, але допускає несуттєві неточності, вчасно виконує завдання.
	Задовільно	0,5	Здобувач самостійно застосовує алгоритм (методику) виконання завдання, відчуває труднощі у застосуванні теоретичних знань, філософської й наукової термінології, пошуку додаткової інформації, а допущені помилки, при підготовці, не дають можливості зробити правильні висновки; завдання виконує вчасно.

	Незадовільно	0,2	Здобувач планує та виконує частину завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані практичні уміння та навички, допускається грубих помилок у застосування філософської й наукової термінології; невчасно виконує завдання.
	Незадовільно	0	Здобувач не правильно виконав завдання для самостійної роботи, продемонстрував незадовільне знання понятійного апарату, не зміг застосовувати теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу. Або завдання не виконане.
Опанування першоджерел (творів мислителів з певної теми)	Відмінно	3	Здобувач самостійно створює яскраве, оригінальне за думкою та оформленням висловлювання відповідно до мовленнєвої ситуації; повно, вичерпно висвітлює тему; аналізує різні погляди на той самий предмет, добирає переконливі аргументи на користь тієї чи іншої позиції, використовує набуту з різних джерел інформацію для розв'язання певних філософських проблем, цитує першоджерела; якісно оформлює список літератури; дотримується структури написання роботи. Робота відзначається багатством слововживання, аргументованою, граматичною правильністю та різноманітністю, стилістичною довершеністю
	Добре	2,5	Здобувач самостійно будує послідовний, повний, логічно викладений текст; загалом розкриває тему, висловлює основну думку; використовує набуту з різних джерел інформацію для розв'язання певних філософських проблем, цитує першоджерела; якісно оформлює список літератури; дотримується структури написання роботи, вдало добирає лексичні засоби, проте ще має працювати над умінням виразно висловлювати власну позицію і належно її аргументувати
	Задовільно	2	За обсягом робота здобувача наближається до норми, загалом є завершеною, тему значною мірою розкрито, проте вона потребує глибшого висвітлення, має бути увиразненні основні думки, посилена єдність стилю, мовне оформлення різноманітнішим, аргументованішим, більш уваги слід приділити оформленню списку літератури.
	Незадовільно	1	Створеному здобувачем тексту бракує зв'язності й цілісності, урізноманітнення потребує лексичне та граматичне оформлення роботи, побудоване висловлювання характеризується фрагментарністю, думки викладаються на елементарному рівні; потребує збагачення й урізноманітнення лексики, аргументованість; список літератури слід переробити.
	Незадовільно	0	Здобувач не якісно виконав опанування тексту, продемонстрував незадовільне знання понятійного апарату, не зміг застосовувати теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу. Або завдання не виконане.
Складання конспекту з додаткової й допоміжної літератури	Відмінно	2	Здобувач самостійно створює яскраве, оригінальне за думкою та оформленням висловлювання відповідно до мовленнєвої ситуації; повно, вичерпно висвітлює тему; аналізує різні погляди на той самий предмет, добирає переконливі аргументи на користь тієї чи іншої позиції, використовує набуту з різних джерел інформацію для розв'язання певних філософських проблем, цитує першоджерела; якісно оформлює список літератури. Робота відзначається багатством слововживання, аргументованою, граматичною правильністю та різноманітністю, стилістичною довершеністю

Добре	1	Здобувач самостійно будує послідовний, повний, логічно викладений текст; загалом розкриває тему, висловлює основну думку; використовує набуту з різних джерел інформацію для розв'язання певних філософських проблем, цитує першоджерела; якісно оформлює список літератури; дотримується структури написання роботи, вдало добирає лексичні засоби, проте ще має працювати над умінням виразно висловлювати власну позицію і належно її аргументувати
Задовільно	0,5	За обсягом робота здобувача наближається до норми, загалом є завершеною, тему значною мірою розкрито, проте вона потребує глибшого висвітлення, має бути увиразненні основні думки, посилена єдність стилю, мовне оформлення різноманітнішим, аргументованішим, більш уваги слід приділити оформленню списку літератури.
Незадовільно	0,3	Створеному здобувачем тексту бракує зв'язності й цілісності, урізноманітнення потребує лексичне та граматичне оформлення роботи, побудоване висловлювання характеризується фрагментарністю, думки викладаються на елементарному рівні; потребує збагачення й урізноманітнення лексики, аргументованість; список літератури слід переробити.
Незадовільно	0	Здобувач не якісно виконав опанування тексту, продемонстрував незадовільне знання понятійного апарату, не зміг застосовувати теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу. Або завдання не виконане.

**Критерії оцінювання результатів виконання завдань для самостійної роботи
для очної/заочної форм навчання**

Самостійна робота	Оцінка за національною шкалою	Кількість балів	Критерії оцінювання
написання тексту лекції та семінарського заняття з певної теми курсу (узгодити з викладачем) й їх презентація	Відмінно	20-26/30-40	Здобувач може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної відповіді; вільно використовує набуті теоретичні знання, філософську й наукову термінологію, самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань, вільно використовує інформаційні технології, вчасно виконує завдання.
	Добре	10-19/20-29	Здобувач може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; використовує набуті теоретичні знання, філософську й наукову термінологію; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань, вільно використовує інформаційні технології, але допускає несуттєві неточності, вчасно виконує завдання.
	Задовільно	5-9/10-19	Здобувач самостійно застосовує алгоритм (методику) виконання завдання, відчуває труднощі у застосуванні теоретичних знань, філософської й наукової термінології, пошуку додаткової інформації, а допущені помилки, при підготовці, не дають можливості зробити правильні висновки; завдання виконує вчасно.
	Незадовільно	2-4/5-9	Здобувач планує та виконує частину завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані практичні уміння та навички, допускається грубих помилок у застосування філософської й наукової термінології; невчасно виконує завдання.

	Незадовільно	0-1/0-4	Здобувач не правильно виконав завдання для самостійної роботи, продемонстрував незадовільне знання понятійного апарату, не зміг застосовувати теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу. Або завдання не виконане.
Складання тематичного словника	Відмінно	-/1	Здобувач вільно використовує набуті теоретичні знання, філософську й наукову термінологію, самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань, вільно використовує інформаційні технології, вчасно виконує завдання.
	Добре	-/0,7	Здобувач використовує набуті теоретичні знання, філософську й наукову термінологію; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань, вільно використовує інформаційні технології, але допускає несуттєві неточності, вчасно виконує завдання.
	Задовільно	-/0,5	Здобувач самостійно застосовує алгоритм (методику) виконання завдання, відчуває труднощі у застосуванні теоретичних знань, філософської й наукової термінології, пошуку додаткової інформації, а допущені помилки, при підготовці, не дають можливості зробити правильні висновки; завдання виконує вчасно.
	Незадовільно	-/0,2	Здобувач планує та виконує частину завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані практичні уміння та навички, допускається грубих помилок у застосування філософської й наукової термінології; невчасно виконує завдання.
	Незадовільно	-/0	Здобувач не правильно виконав завдання для самостійної роботи, продемонстрував незадовільне знання понятійного апарату, не зміг застосовувати теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу. Або завдання не виконане.
Опанування першоджерел (творів мислителів з певної теми)	Відмінно	-/3	Здобувач самостійно створює яскраве, оригінальне за думкою та оформленням висловлювання відповідно до мовленнєвої ситуації; повно, вичерпно висвітлює тему; аналізує різні погляди на той самий предмет, добирає переконливі аргументи на користь тієї чи іншої позиції, використовує набуту з різних джерел інформацію для розв'язання певних філософських проблем, цитує першоджерела; якісно оформлює список літератури; дотримується структури написання роботи. Робота відзначається багатством слововживання, аргументованою, граматичною правильністю та різноманітністю, стилістичною довершеністю
	Добре	-/2,5	Здобувач самостійно будує послідовний, повний, логічно викладений текст; загалом розкриває тему, висловлює основну думку; використовує набуту з різних джерел інформацію для розв'язання певних філософських проблем, цитує першоджерела; якісно оформлює список літератури; дотримується структури написання роботи, вдало добирає лексичні засоби, проте ще має працювати над умінням виразно висловлювати власну позицію і належно її аргументувати
	Задовільно	-/1-2	За обсягом робота здобувача наближається до норми, загалом є завершеною, тему значною мірою розкрито, проте вона потребує глибшого висвітлення, має бути увиразненні основні думки, посилена єдність стилю, мовне оформлення різноманітнішим, аргументованішим, більш уваги слід приділити оформленню списку літератури.
	Незадовільно	-/0.5	Створеному здобувачем тексту бракує зв'язності й цілісності, урізноманітнення потребує лексичне та граматичне оформлення роботи, побудоване висловлювання характеризується

			фрагментарністю, думки викладаються на елементарному рівні; потребує збагачення й урізноманітнення лексики, аргументованість; список літератури слід переробити.
	Незадовільно	-/0	Здобувач не якісно виконав опанування тексту, продемонстрував незадовільне знання понятійного апарату, не зміг застосовувати теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу. Або завдання не виконане.
Складання конспекту з додаткової й допоміжної літератури	Відмінно	-/2	Здобувач самостійно створює яскраве, оригінальне за думкою та оформленням висловлювання відповідно до мовленнєвої ситуації; повно, вичерпно висвітлює тему; аналізує різні погляди на той самий предмет, добирає переконливі аргументи на користь тієї чи іншої позиції, використовує набуту з різних джерел інформацію для розв'язання певних філософських проблем, цитує першоджерела; якісно оформлює список літератури. Робота відзначається багатством слововживання, аргументованою, граматичною правильністю та різноманітністю, стилістичною довершеністю
	Добре	-/1,5	Здобувач самостійно будує послідовний, повний, логічно викладений текст; загалом розкриває тему, висловлює основну думку; використовує набуту з різних джерел інформацію для розв'язання певних філософських проблем, цитує першоджерела; якісно оформлює список літератури; дотримується структури написання роботи, вдало добирає лексичні засоби, проте ще має працювати над умінням виразно висловлювати власну позицію і належно її аргументувати
	Задовільно	-/1	За обсягом робота здобувача наближається до норми, загалом є завершеною, тему значною мірою розкрито, проте вона потребує глибшого висвітлення, має бути увиразненні основні думки, посилена єдність стилю, мовне оформлення різноманітнішим, аргументованішим, більш уваги слід приділити оформленню списку літератури.
	Незадовільно	-/0,5	Створеному здобувачем тексту бракує зв'язності й цілісності, урізноманітнення потребує лексичне та граматичне оформлення роботи, побудоване висловлювання характеризується фрагментарністю, думки викладаються на елементарному рівні; потребує збагачення й урізноманітнення лексики, аргументованість; список літератури слід переробити.
	Незадовільно	-/0	Здобувач не якісно виконав опанування тексту, продемонстрував незадовільне знання понятійного апарату, не зміг застосовувати теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу. Або завдання не виконане.

11. Питання для підсумкового контролю

1. Філософська культура – важлива складова загальної культури людини.
2. Педагогіка, дидактика, методика; види методик: стихійна і свідомо, практична і теоретична, загальна й окрема методики.
3. Об'єкт і предмет методики викладання гуманітарних дисциплін.
4. Наукові засади методики викладання гуманітарних дисциплін.
5. Еволюція методики викладання філософії.
6. Інтегровані заняття з філософських та інших дисциплін (література, історія, соціологія, політологія, екологія).
7. Мета і принципи викладання філософії.
8. Розмаїття програм та підручників з філософських дисциплін.
9. Методи та етапи наукового дослідження в методиці викладання філософських дисциплін.
10. Психологічні основи навчання філософії та мотивація навчальної діяльності.
11. Професійна підготовка та діяльність викладача філософії. Функції викладача філософії та його ролі.

12. Нормативно-правові засади освіти в Україні та методики викладання гуманітарних дисциплін.
13. Проблемне поле та зміст курсу «Методика викладання філософії»; основні завдання курсу, теоретичні й практичні рівні оволодіння методикою викладання, функції викладання.
14. Нормативно-правове забезпечення діяльності викладача. Закон України «Про освіту», навчальний план та програми.
15. Планування діяльності викладача. Тематичне планування.
16. Методика нормативного навчання.
17. Методика орієнтуючого навчання.
18. Методика продуктивного навчання.
19. Місце методики в гносеологічній класифікації наук.
20. Структура методики як науки.
21. Основні принципи методики викладання філософії.
22. Графічне моделювання у викладанні філософії.
23. Єдність виховання, викладання і учення.
24. Взаємозв'язок змісту і логіки курсу філософії.
25. Взаємозв'язок стратегії навчання і стратегії учення.
26. Основні вимоги до викладача філософії.
27. Класифікація методів навчання.
28. Принцип репродуктивного навчання.
29. Зміст репродуктивного методу навчання.
30. Принципи проблемного навчання.
31. Зміст проблемного методу навчання.
32. Принципи модульного навчання.
33. Зміст модульного методу навчання.
34. Структура вільного часу і проблема самоосвіти.
35. Основні типи завдань в курсі філософії.
36. Критерії екзаменаційних оцінок по філософським дисциплінам.
37. Основні типи контролю в учбовому процесі.
38. Основні форми контролю в учбовому процесі.
39. Основні рівні контролю в учбовому процесі.
40. Загальні вимоги та особливості проведення іспиту з філософії.
41. Роль викладача в умовах використання комп'ютерних систем.
42. Основні критерії оцінки праці викладача.
43. Державні стандарти освіти і навчальні плани та їх структура.
44. Робочі програми і навчальні плани.
45. Нормативний аспект навчально-виховного процесу.
46. Основні типи тестів та їх структура.
47. Основні елементи системи методичного забезпечення.
48. Базовий ті супутні рівні методичного забезпечення.
49. Роль практики у філософській освіті.
50. Методичні концепції та якість системи методичного забезпечення.

12. Розподіл балів, які отримують студенти (очна форма)

Поточний та періодичний контроль										Підсумковий контроль (іспит)	Сума балів
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2						СР		
СЗ 1	СЗ 2	СЗ 3	СЗ4	СЗ5	СЗ6	СЗ7	СЗ 8	СЗ 9	26	20	100
Т.1	Т.2	Т.3	Т.4	Т.5	Т6	Т7	Т.8	Т.9			
6	6	6	6	6	6	6	6	6			

Усього за модулем 1:18	Усього за модулем 2: 36			
------------------------	-------------------------	--	--	--

СЗ- семінарські заняття:

складання тематичного словника; опрацювання додаткової й допоміжної літератури; аналіз першоджерел (творів мислителів з певної теми)

СР – самостійна робота

презентація лекції та семінарського заняття з певної теми курсу (узгодити з викладачем)

ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ (очна форма)

Види навчальної роботи	Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2		
	Кількість балів за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів(максимальна)	Кількість балів за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів (максимальна)
Семінарські заняття	6	3	18	6	6	36
Усього			18			36
Усього	54					
СР. Складання таблиці з узагальнення інформації щодо розвитку філософії України)	26					
Підсумковий контроль (іспит)	20					
Підсумкова сума балів	100					

Заочна форма

Поточний та періодичний контроль						СР	Сума балів
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			Текст л.+сем.	100
ТС	К	ПДж	ТС	К	ПДж		
10	10	20 20	10	10	20		
Усього за модулем 1: 60			Усього за модулем 2: 40				

ТС – тематичний словник

К – конспект з додаткової й допоміжної літератури

ПДж – першоджерела (твори мислителів з певної теми)

СР – самостійна робота (презентація лекції та семінарського заняття з певної теми курсу (узгодити з викладачем))

ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ (заочна форма)

Види навчальної роботи	Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2		
	Кількість балів за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів (максимальна)	Кількість балів за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів (максимальна)
тематичний словник	1	3	3	1	7	7
Усього			3			7

Складання конспекту з додаткової допоміжної літератури	2	3	6	2	7	14
Усього			6			14
Опанування першоджерел (творів мислителів з певної теми)	3	3	9	3	7	21
Усього			9			21
Усього разом	18			42		
СР. презентація лекції та семінарського заняття з певної теми курсу (узгодити з викладачем))				40		
Усього Ім.+ІІм.	60			40		
Підсумкова сума балів	100					

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	зараховано
85-89	B	зараховано
75-84	C	
70-74	D	зараховано
60-69	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Навчальні посібники та підручники, згідно списку рекомендованої літератури.
2. Робоча програма навчальної дисципліни «Методика викладання філософії». Одеса : ОНУ, 2024. 19 с.
3. Силабус курсу «Методика викладання філософії.».
4. Написання, оформлення та захист курсових і дипломних робіт : метод. вказівки для студентів .../ Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, Ф-т історії та філософії ; упоряд.: О. М. Луговий, Л. В. Новікова, Н. О. Петрова, О. О. Синявська, І. І. Старовойтова, І. В. Сумченко. Одеса : ОНУ, 2019. 47 с. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/25700>
5. Мультимедійні презентації

14. Рекомендована література

Основна

1. Адаменко Н. «Спільнота дослідників» М.Ліпмана: філософські запитування, обговорення, аргументації та контраргументації вустами дітей. *Науковий часопис «Філософія освіти»*. 2011. № 1-2 (10). С. 274-287.
2. Актуальні проблеми розвитку вищої освіти: навчально-методичний посібник / За заг. редакцією проф. В. Стинської, доц. Л.Прокопів / Авторський колектив: Т. Завгородня, З. Нагачевська, Б. Савчук, В. Стинська, І. Стражнікова, І. Єгорова, В. Ковальчук, Л. Прокопів, Н. Салига. Івано-Франківськ, 2021. 430 с.
3. Гнатюк Я. С. Статуси філософії : навч. посіб. Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2018. 156 с.

4. Гладуш В. А. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія. Навч. посіб. / В. А. Гладуш, Г. І. Лисенко. Дніпропетровськ : ТОВ «Роял Принт», 2014. 416 с
5. Губерський Л.В. Філософія і освіта: зустріч перспектив. *Філософська думка*. 2013, №5. С. 6-13.
6. Інноваційна діяльність вчителя: термінологічний словник. За заг. ред. О.І.Огієнко. Київ : Інст-т педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН, 2016. 120 с.
7. Конверський А. Є. «Модель філософа» в освітній традиції Київського університету. *Філософська думка*. 2013, № 5. С. 14-25.
8. Кулик О. Роль філософії в університеті. Вісник Львівського університету. Серія філос.-політ. студії. 2018, Випуск 21, С. 46-51.
9. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
10. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
11. Старовойтова І.І. Аналітична філософія, Ген, Геніальність, Гендер, Гендерні Явища, Добродійність, Догма, Догмат, Догматизм, Волюнціонізм, Історія української філософії, Історія філософії, Методологічний анархізм, Неотомізм, Синергетика, Шовінізм /**Філософський енциклопедичний словник. Навчальний посібник** / під заг. редакцією д.ф.н., проф.В.Л.Петрушенка. Львів: «Новий світ-2000», 2019. С. 15, 30-31, 236-237, 351-352.
12. Тихомірова Ф. А. Дистанційне викладання філософії як виклик для класичного університету/Збірка наук. праць «УНІВЕРСИТЕТ ONLINE. ОСВІТА В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ». Одеса, ОНУ, 2021, С.143-147. <http://liber.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/30928/1/143-147.pdf>.

Додаткова

1. Гнатюк Я.С. Еристика та евристика : навч. посібн. Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2013. 268 с.
2. Дослідницькі університети: світовий досвід та перспективи розвитку в Україні : монографія / [А. Ф. Павленко, Л. Л. Антонюк, Н. В. Василькова, Д. О. Ільницький та ін.] ; за заг. ред. д.е.н., проф. А. Ф. Павленка та д.е.н., проф. Л. Л. Антонюк. К. : КНЕУ, 2014. 350 с.
3. Кучера І.В. Освіта і нерівність як теоретична і практична проблема сьогодення. *Грані:науково-теоретичний і громадсько-політичний альманах*. 2013. №2 (94). С. 12–15.
4. Ларіонова В.К. Методологічні основи сучасної філософської етики. *Гуманітарно-наукове знання: розмаїття парадигм : матеріали Міжнар. наук. конф., 14–15 жовтня 2013 р.* Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2013. С. 67–70.
5. Методика викладання у вищій школі: методичні рекомендації /Уклад. В.В. Стинська. Івано-Франківськ : НАІР, 2016. 65 с.
6. Москаленко Ю.М. Компетентнісний підхід у сучасній системі вищої освіти: Європейський досвід та українські перспективи. *Edukacja Europejska: Fundacja Rozwoju Europy Srodkowo-wschodniej*. Lublin, 2013.
7. Старовойтова І.І. Аксіологічний аспект ідентифікації української молоді в освітньому процесі. *Знання. Освіта. Освіченість*. Збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції, м. Вінниця, 28-29 вересня 2016р. Вінниця: ВНТУ, 2016. С.107-110.
8. Старовойтова І.І. Педагогічний потенціал книги О.Кедровського «Методи побудови теоретичних систем знання. Діалог філософа і математика». *Знання. Освіта. Освіченість*. Збірник матеріалів IV міжнародної науково-практичної конференції (28 – 29 вересня 2018 р., Вінниця). Вінниця: ВНТУ, 2018. С. 182 – 186.
9. Старовойтова І.І. «Філософії освіти в сучасному українському соціумі», *Південноукраїнські наукові студії* : Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (Одеса, 15 грудня, 2021 р.) Одеса, 2022. 161 с. С.50-53.
10. Тихомірова Ф.А. Вивчати філософію, орієнтуючись на інтегрований підхід до гуманітаристики. *Філософська думка*, 2019, № 3, С. 117-123.
11. Тихомірова Ф.А. К.Твардовський про критичне мислення, філософське навчання та філософське виховання. Людина-соціум-Історія:складності сучасних взаємин.Тези Міжнародної

наукової конференції “XXVIII Читання, присвячені пам’яті К.Твардовського, 11-12 лютого 2016 р. / Відп. ред. В.Л.Петрушенко. Львів : Видавництво ”Ліґа-Пресс”, 2016. С. 10-13

12. Стинська В. Методика викладання у вищій школі та тренінгові технології: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ : ПП Голіней, 2021. 260 с.

13. Стинська В. Моделювання професійної діяльності майбутніх викладачів закладів вищої освіти. *Нові технології навчання: збірник наукових праць*. ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти». Київ, 2020. Вип. 94. С. 315–319

14. Стинська В., Прокопів Л., Серман Л. «Soft skills» у практиці підготовки майбутніх викладачів закладу вищої освіти. *Гірська школа українських Карпат*. 2021. № 24. С. 100– 104.
<file:///C:/Users/Irina/Downloads/4279-Article%20Text-9183-2-10-20201102.pdf>

15. Стинська В., Прокопів Л. Технології формування лідера у процесі професійної підготовки викладача ЗВО. *Освітні обрії*. 2021, № 1(52). С. 115–118.

15. Електронні інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека ОНУ імені І. І. Мечникова . URL : <http://lib.onu.edu.ua/>

2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>

3. Наукова бібліотека ім. М.Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка. URL : <http://www.library.univ.kiev.ua/>

4. Інститут філософії імені Г.С.Сковороди НАН України. URL : <http://www.filosof.com.ua/>

5. Найвидатніші філософи світу та України. URL : <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/dict.html>

6. Електр. бібліотека кафедри філософії та методології науки філософського фак. Київського національного університету імені Тараса Шевченка. URL : <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/index.html>

7. Філософська енциклопедія Станфордського університету. URL : <http://plato.stanford.edu/>